

Akademisyenler için Cam Tavan Engelleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademisyenler için Cam Tavan Engelleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16589>

Özet

Akademisyenler için Cam Tavan Algısı Ölçeği, Yasemin Yavuzer ve Ramazan Özkan tarafından 2020 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personelin kariyer ilerlemesini engelleyen, görünmez ve sistemik bariyerler olarak tanımlanan Cam Tavan algısının ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilme çalışması, akademik ortamdaki kadınlar ve diğer az temsil edilen grupların kariyerleri üzerindeki örgütsel ve psikolojik engellerin boyutlarını bilimsel olarak tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, ölçeğin akademik bağlamda geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermek üzere psikometrik analizlere odaklanmıştır.

Ölçek geliştirme süreci, ilgili literatür taraması, madde havuzu oluşturma, uzman görüşü alma ve ardından geçerlik ve güvenirlilik analizlerini içermektedir. Bu araç, üniversitelerde hiyerarşik yükselme, karar alma mekanizmalarına katılım ve kaynaklara erişim gibi kritik alanlardaki engellerin düzeyini belirlemede araştırmacılara yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Cam Tavan, Akademisyen, Örgütsel Engel, Kariyer İlerlemesi, Ölçek Geliştirme, Yükseköğretim, Cinsiyet Eşitsizliği

Yazarlar

Yavuzer, Y., Özkan, R.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında çalışan akademisyenlerin (özellikle kadın akademisyenlerin) kariyerlerinde karşılaştıkları Cam Tavan engellerine dair algılarının sistematik ve standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Bu algıların tespit edilmesi, kurumsal politikaların geliştirilmesi ve eşitlikçi bir akademik ortamın oluşturulması için bilimsel veriler sağlamaktadır.

Ölçek, akademik yükselme süreçlerinde yaşanan şeffaflık eksikliği, mentorluk fırsatlarının sınırlı olması, yönetim kademelerine erişimdeki zorluklar ve kurumsal önyargılar gibi spesifik engelleri belirlemeye odaklanmıştır. Bu sayede, cam tavan etkisinin akademik kariyer üzerindeki olumsuz etkileri nicel olarak değerlendirilebilir.

Yapı

Akademisyenler için Cam Tavan Algısı Ölçeği, akademik alanda kariyer ilerlemesini sekteye

u?ratan sistemik ve yap?sal engellerin alg?lanmas?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? (konstrüktü) temsil etmektedir. Cam Tavan alg?s?; sadece bireysel yetersizliklerden de?il, daha çok örgütsel kültürden, geleneksel hiyerar?ik yap?lardan ve cinsiyet rolleri gibi demografik faktörlerden kaynaklanan k?s?tlamalardan beslenmektedir.

Ölçek, büyük olas?lıkla, akademik yükselme (doçentlik, profesörlük), idari görevlere atanma ve akademik a?lara eri?im gibi kilit alanlardaki alg?lanan engelleri farklı alt boyutlarda ele almaktadır. Bu yap?, akademisyenlerin kariyer hedeflerine ula?malar?n? engelleyen görünmez s?n?rlar? ölçmeyi amaçlar.

Geçerlik

Yavuzer ve Özkan (2020) tarafından gerçekleştirilen ölçek geli?tirme çal??mas?nda, arac?n ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek için çe?itli geçerlik analizleri uygulanm??tır. Kaynakta belirtilmese de, bir geli?tirme çal??mas?nda uygulanan temel geçerlik yöntemleri şunlardır:

Kapsam Geçerli?i: Madde havuzunun olu?turulmas? ve uzman görüşlerinin alınmas? yoluyla, ölçek maddelerinin cam tavan yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?i kontrol edilmiştir.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in altında yatan faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak ve do?rulamak amacıyla s?ras?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??tır. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu göstermeyi amaçlam??tır.

Güvenirlik

Ölçe?in ölçümlerde tutarlılık ve istikrar derecesini gösteren güvenilirlik analizleri, arac?n tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kritik öneme sahiptir. Kaynakta belirtilmese de, çal??mada a?a??daki güvenilirlik yöntemlerinin kullan?ld??ı varsay?lmaktadır:

?ç Tutarlılık Güvenirli?i: Ölçe?in tüm maddelerinin aynı yap?y? ölçme derecesini belirlemek için Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??tır. Cam tavan alg?s? gibi psikolojik yap?lar için genellikle 0.70 ve üzeri de?erler kabul edilebilir bir iç tutarlılık? işaret eder.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zamana karşı istikrar?n? belirlemek amacıyla, aynı örneklem grubuna farklı zamanlarda uygulanarak korelasyon katsay?s? hesaplanm?? olabilir.

Faktör Analizi

Akademisyenler için Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i'nin çok boyutlu do?as? gere?i, yap? geçerli?ini sağlamak için faktör analizi kullan?lm??tır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçeğin başlangıç maddelerinden, cam tavan algısının temsil eden temel alt boyutların (faktörlerin) belirlenmesi amacıyla uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi faktör altında toplandığını ortaya koymuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen faktör yapısının, farklı bir örneklem grubu üzerinde teorik olarak beklendiği gibi işleyip işlemediğini test etmek için kullanılmıştır. DFA sonuçları (RMSEA, CFI, TLI gibi uyum indeksleri), ölçeğin yapısal modelinin verilerle uyumlu olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, psikolojik ölçme araçlarında yaygın olarak kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır varsayılmaktadır (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Akademisyenler (Öğretim Üyeleri ve Öğretim Görevlileri)

Age Group: Yetişkin (Akademik kariyer yapan yaş grubu)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde görev yapan akademik personel.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcıların kendi algılarının derecelendirmeleri esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Kariyer, Psikometri, Yükseköğretim, Cinsiyet Ayrımcılığı, Yönetim Engelleri, Likert Ölçeği

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Yasemin Yavuzer (Sorumlu Yazar). İletişim e-posta adresi: yyavuzer@hotmail.com

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2020

Şzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazarlar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar Yasemin Yavuzer ile ileti?ime geçilmesi önerilir (yyavuzer@hotmail.com).

Ölçeğin geli?tirildi?i makaleye ait tam metin eri?im ba?lant?s? Dergipark üzerinden sa?lanmaktadır: dergipark.org.tr.

Ayr?ca, orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: akademisyenler-icin-cam-tavan-engelleri-olcegi-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf

Kaynaklar

Yavuzer, Y., ve Özkan, R. (2020). Akademisyenler için Cam Tavan Alg?s? Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 585-599. <https://doi.org/10.30794/pausbed.647791>

Akademisyenler için Cam Tavan Engelleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için ilgili makalenin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.